

OVOCNÉ SADY V MORAVSKOSLEZSKÉM KRAJI V ROCE 2017

Moravskoslezský kraj se ve srovnání s ostatními kraji neřadí k předním pěstitelům ovoce. V roce 2017 se na jeho území nacházela necelá 4 % z republikové rozlohy ovocných sadů. Ve struktuře plochy ovocných sadů v Moravskoslezském kraji převažují slivoně, které zabírají přes 38 % z celkové plochy, s třetinovým podílem následují jablonoňové sady a dále třešně s 8,3 %, rybízů černé s 6,1 %, višně s 4,3 % a hrušně s 3,7 %. Nejčastěji pěstovanou odrůdou jabloní je Golden Delicious, v případě hrušní převažuje odrůda William.

Podle strukturálního šetření o ovocných sadech k 1. 5. 2017 se v Moravskoslezském kraji věnovalo pěstování ovoce 82 právnických a fyzických osob. Tvořili tak téměř pět procent z celkového republikového počtu 1 755 pěstitelů zahrnutých do šetření. Nejvíce pěstitelů ovoce nalezneme v kraji Jihomoravském (667 pěstitelů s 3 172 ha sadů) a naopak nejméně (9 pěstitelů ovoce s 62 ha sadů) v Karlovarském kraji.

V rámci České republiky se nacházel největší podíl z celkové výměry sadů v Jihomoravském a Středočeském kraji (shodně 19,3 %) a dále v Královéhradeckém (11,6 %) a Ústeckém kraji (10,9 %). Nejmenší podíl na výměře ovocných sadů měl Karlovarský kraj (0,4 %), menší podíl než Moravskoslezský kraj (3,6 %) měly Kraj Vysočina (0,5 %), Pardubický (2,8 %) a Plzeňský kraj (3,1 %).

Až na dvě výjimky je ve všech krajích České republiky nejrozšířenějším pěstovaným druhem ovocného stromu jablonoň. Těmi výjimkami jsou kraje Moravskoslezský a Zlínský, v nichž převažují plochy ovocných sadů se slivoněmi. Nejvíce jabloní se pěstovalo ve Středočeském kraji (22,2 % z celkové výměry jablonoňových sadů). Nejvyšší podíl hrušňových sadů se nacházel v Ústeckém kraji (26,6 % z celkové plochy hrušňových sadů), slivoňových sadů ve Zlínském kraji (23,9 %), broskvoňových a meruňkových sadů v Jihomoravském kraji (65,4 %, resp. 77,9 %), třešňových a višňových sadů ve Středočeském kraji (26,2 %, resp. 29,6 %). Drobné ovoce se pěstovalo v největší míře v Královéhradeckém kraji (19,4 %) a Libereckém kraji (19,2 %) a skořápkové ovoce v Jihomoravském kraji (32,3 %).

Tab. 1 Sady v Moravskoslezském kraji k 1. 5. 2017

	Plocha sadů				Podíl kraje na ČR (%)
	Moravskoslezský kraj		Česká republika		
	v ha	v %	v ha	v %	
Celkem	585,34	100,0	16 417,26	100,0	3,6
v tom:					
jabloně	196,07	33,5	7 818,60	47,6	2,5
hrušně	21,74	3,7	870,10	5,3	2,5
broskvoně	0,45	0,1	340,49	2,1	0,1
meruňky	3,13	0,5	1 152,21	7,0	0,3
třešně	48,69	8,3	1 016,58	6,2	4,8
višně	25,08	4,3	1 427,24	8,7	1,8
slivoně	224,24	38,3	2 328,72	14,2	9,6
ořešáky	4,80	0,8	194,74	1,2	2,5
lísky	0,26	0,0	16,99	0,1	1,5
mandloně	-	-	1,25	0,0	-
kaštanovníky jedlé	-	-	2,37	0,0	-
rybízů červené a bílé	19,89	3,4	575,72	3,5	3,5
rybízů černé	35,57	6,1	361,47	2,2	9,8
angrešty	0,14	0,0	3,06	0,0	4,6
ostružníky	0,03	0,0	3,56	0,0	0,8
maliníky	0,91	0,2	38,85	0,2	2,4
borůvky	0,04	0,0	10,84	0,1	0,4
ostatní ovocné stromy a keře	4,29	0,7	254,47	1,6	1,7

Největší část z celkových 585 ha ovocných sadů v Moravskoslezském kraji zabírají slivoňové sady, které se rozkládají na 224 ha (38,3 % z celkové výměry ovocných sadů). Druhým nejrozšířenějším ovocným stromem pěstovaným v kraji jsou jabloně, jejichž sady se rozprostírají na 196 ha (33,5 %). Ovocné stromy a keře na

dalších místech již zabírají podstatně menší plochy, na více než 10 ha jsou vysazeny třešně (49 ha), rybíz černý (36 ha), višně (25 ha), hrušně (22 ha) a rybíz červený a bílý (20 ha).

Podíl plochy sadů slivoní v Moravskoslezském kraji činí téměř 10 % z celkové výměry slivoní v republice. V mladých výsadbách bylo zařazeno 19,7 % výměry, v nejstarší věkové kategorii nad 25 let stáří bylo zařazeno 10,3 % výsadeb a významně převažovaly sady v plné plodnosti se stářím výsadby 5 až 24 let (64,0 %).

Plocha sadů jabloní v Moravskoslezském kraji se podílí pouhými 2,5 % na celkové výměře jabloní v České republice. Mají však vyhovující věkovou strukturu s vysokým podílem výsadeb jabloní v plodných výsadbách v kategorii od 5 do 24 let (73,0 %). Do nejstarší věkové kategorie 25 a více let bylo zařazeno 11,1 % sadů a zbývajících 15,9 % sadů v mladých výsadbách do 4 let. Mezi nejčastěji pěstované jabloně v Moravskoslezském kraji patří odrůdy zařazené ve skupině Golden Delicious, kterou je osazeno 32,77 ha (16,7 % z celkové výměry jabloní), Idared se pěstuje na 32,32 ha (16,5 %) a Jonagold/Jonagored zabírá plochu 19,05 ha (9,7 %).

Tab. 2 Plochy sadů a počty stromů podle skupin odrůd v Moravskoslezském kraji k 1. 5. 2017

Druh ovoce	Plocha sadů		Počet stromů	
	celkem (ha)	podíl kraje na ČR (%)	celkem (kusy)	podíl kraje na ČR (%)
Jabloně	196,07	2,5	305 030	3,0
z toho podle skupin odrůd:				
Gala	3,50	0,7	11 390	1,0
Golden Delicious	32,77	2,1	111 325	4,4
Idared	32,32	2,5	68 540	5,0
Jonagold/Jonagored	19,05	2,8	23 118	1,8
Red Delicious	6,72	6,2	492	0,4
Shampion	13,52	3,0	12 233	2,3
Hrušně	21,74	2,5	15 289	1,6
z toho podle skupin odrůd:				
Conference	1,42	0,7	994	0,3
Kaiser	0,49	0,8	98	0,2
William	5,42	5,0	4 840	4,5
Broskvoně	0,45	0,1	173	0,1
Meruňky	3,13	0,3	2 364	0,4
z toho středně rané	2,26	0,2	1 937	0,4

V Moravskoslezském kraji je 21,74 ha s hrušněmi s podílem na republikovém celku 2,5 %. V mladých výsadbách do 4 let bylo zařazeno 30,7 % sadů. Do nejplodnější skupiny se stářím výsadby od 5 do 24 let spadalo 63,1 % výsadeb a do nejstarší věkové kategorie 6,2 % ploch hrušňových sadů. Nejrozšířenější odrůdou v kraji je William se 4 840 stromy na 5,42 ha (24,9 % z celkové výměry hrušní).

Tab. 3 Plocha ovocných sadů podle stáří stromů v Moravskoslezském kraji k 1. 5. 2017
v hektarech

	Plocha sadů celkem	v tom podle stáří výsadby			
		do 4 let	5–14 let	15–24 let	25 a více let
Jabloně	196,07	31,18	68,45	74,61	21,83
Hrušně	21,74	6,67	13,52	0,20	1,35
Broskvoně	0,45	0,39	i. d.	i. d.	
Meruňky	3,13	0,84	2,29	-	
Třešně	48,69	17,64	29,53	0,93	0,60
Višně	25,08	4,48	20,43	0,13	0,04
Slivoně	224,24	72,32	138,41	5,03	8,49

Meruňkové a broskvoňové sady se rozkládají zejména na jižní Moravě. V našem kraji broskvoně zauímají 0,45 ha sadů a meruňky 3,13 ha. Jejich podíl na České republice je tak minimální. Naopak nezanedbatelné je na severní Moravě pěstování rybízu černého. Jeho pěstební plochy zabírají 35,57 ha, což je téměř 10 % z celkové rozlohy černorybízových sadů v České republice.

Pozn.: Strukturální šetření o ovocných sadech se provádí každých pět let ve všech členských státech Evropské unie, které splňují stanovené prahové hodnoty. Cílem je získat dlouhodobě srovnatelné údaje o odrůdové skladbě, věkové struktuře a intenzitě pěstování sadů hlavních druhů ovocných stromů. Výsledná data jsou podkladem pro určení produkčního potenciálu ovocných sadů v jednotlivých státech a celé Evropské unii.

V České republice proběhlo toto šetření poprvé v roce 2007. Od roku 2012 se provádí podle nařízení Evropského parlamentu a Rady Evropského parlamentu a Rady 2001/109/ES (dále jen Nařízení o trvalých kulturách). Šetření o sadech je zveřejněno v Programu statistických zjišťování na rok 2017. Veškerá statistická zjišťování upravuje zákon č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě.

Do strukturálního šetření o sadech v roce 2017 byli zahrnuti všichni pěstitelé ovoce vedení v Zemědělském registru Českého statistického úřadu, kteří k 1. květnu 2017 obhospodařovali minimálně 0,20 ha ovocných sadů a jejichž produkce byla převážně nebo zcela určena pro trh.